

Vývoj a koncepce nemocenského pojištění

Tento učební materiál vznikl v rámci projektu Inovace studijního programu Pastorační a sociální práce ETF UK (CZ.2.17/3.1.00/33279) spolufinancovaného z prostředků Evropského sociálního fondu, státního rozpočtu České republiky a rozpočtu hlavního města Prahy.

Evropský sociální fond – Operační program Praha Adaptability
Praha & EU: Investujeme do vaší budoucnosti

Historie nemocenského pojištění

- ▶ Zavedení pojmu nemocenské pojištění v Čechách se váže s rokem 1888. Od tohoto roku byly stanoveny základní principy nemocenského pojištění, které jsou aktuální doposud.
- ▶ Mezi tyto základní principy patří: všeobecnost pojištění, obligatornost pojištění, solidarita a obligatornost nároku.

Historie nemocenského pojištění

- ▶ Od roku 1952 byl celý systém financován ze státního rozpočtu, a tedy se o žádné pojištění nejednalo, přesto zůstal původní název zachován.

System nemocenského pojištění

- ▶ Za celou dobu své platnosti byl tento zákon několikrát novelizován, celý systém se stal na provádění velmi nepřehledný.
- ▶ K 1. 1. 1993 došlo k zásadnějším změnám, a to především ve způsobu financování. **Bylo zavedeno povinné nemocenské pojištění.** Osob samostatně výdělečně činných se týkala změna od 1. 1. 1994, kdy nemocenské pojištění přestalo být pro tuto skupinu osob obligatorní. Po přijetí zákona o státní sociální podpoře zůstaly v systému nemocenského pojištění pouze peněžité dávky odvozené z pracovních příjmů.

System nemocenského pojištění

- ▶ Dále pak v případě pojištění zaměstnanců zůstala platit obligatornost pojištění. To znamená, že **pojištění vzniká** nikoliv smluvně, ale přímo **ze zákona v návaznosti na vstup do zaměstnání**. *Jedná se o tradiční zákonem nucenou ochranu.* Soustava dávek nemocenského pojištění zahrnuje pouze pojištění krátkodobých následků některých sociálních událostí, a to peněžitými dávkami odvozenými z výše výdělků. Dávka má z části nahradit ušlý příjem a zajistit tak jejímu příjemci finanční zajištění v době, kdy je postižen sociální událostí.

Faktory ovlivňující koncepci nemocenského pojištění

- ▶ historický vývoj země,
- ▶ národní tradice,
- ▶ schopnost soustavy reagovat na cenovou a mzdovou dynamiku,
- ▶ je nutné stanovit mechanismus částečných kompenzací (valorizací) a pravidel jejich uplatňování (*růst cen se promítá bezprostředně nejenom na zvyšování vyplácených dávek, ale zároveň se zvyšuje výše nákladů institucí, které zabezpečují vyplácení dávek, tím dochází k dalšímu růstu sociálních výdajů*)